

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 1. októbra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti —
Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 2201/2003 — Články 8, 12 a 15 —
Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností — Konanie o osobnej starostlivosti o dieťa, ktoré
má obvyklý pobyt v členskom štáte bydliska svojej matky — Dohoda o právomoci v prospech súdu
členského štátu bydliska otca tohto dieťaťa — Dosah“

Vo veci C-436/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Appeal (England & Wales) (Civil division) (Spojené kráľovstvo) z 2. augusta 2013 a doručený Súdnemu dvoru v rovnaký deň, ktorý súvisí s konaním:

E.

proti

B.,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia J. L. da Cruz Vilaça, J.-C. Bonichot a A. Arabadžiev (spravodajca),

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. mája 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- E., v zastúpení: C. Marín Pedreño, solicitor, D. Williams, QC, a M. Gration, barrister,
- B., v zastúpení: N. Hansen, solicitor, H. Setright, QC, E. Devereaux a R. Genova Alquacil, advocates,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: V. Kaye, splnomocnená zástupkyňa, a M. Gray, barrister,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: M. J. García-Valdecasas Dorrego, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: angličtina.

— Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin a A.-M. Rouchaud-Joët, splnomocnení zástupcovia,
so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 8, 12 a 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom E. (ďalej len „otec“) a pani B. (ďalej len „matka“) vo veci právomoci súdov v Spojenom kráľovstve na rozhodovanie predovšetkým o určení miesta obvyklého pobytu ich dieťaťa S. (ďalej len „S.“) a práva otca na styk s dieťaťom.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie 12 nariadenia č. 2201/2003 uvádza:
„Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.“
- 4 V oddiele 2 nazvanom „Rodičovské práva a povinnosti“ kapitoly II nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Súdna právomoc“ článok 8 tohto nariadenia s názvom „Všeobecná právomoc“ stanovuje:
„1. Súdny členský štát má právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.
2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“
- 5 Článok 9 nariadenia č. 2201/2003 nazvaný „Zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa“ stanovuje:
„1. Keď sa dieťa oprávnené presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdny členský štát pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachováva, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.
2. Odsek 1 sa neuplatňuje, ak sa nositeľ práva styku, ktorý je uvedený v odseku 1[,] podrobil právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa účasťou na konaní pred týmito súdmi bez toho, aby namietal ich právomoc.“

6 Článok 12 nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Dohoda o právomoci“ vo svojom odseku 3 stanovuje:

„Súdy členského štátu majú takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností..., ak:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.“

7 Článok 15 nariadenia č. 2201/2003 pod názvom „Postúpenie súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie vecí“, stanovuje:

„1. Vo výnimočných prípadoch, ak sa súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej, domnievajú, že súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci alebo jej špecifickej časti, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa, môžu:

a) prerušiť konanie vo veci alebo jej časti a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh na súd tohto iného členského štátu podľa odseku 4; alebo

b) požiada[ť] súd iného členského štátu, aby prevzal právomoc podľa odseku 5.

2. Odsek 1 sa vzťahuje:

a) na návrh účastníka; alebo

b) z vlastného podnetu súdu; alebo

c) na žiadosť súdu iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu podľa odseku 3.

S postúpením na základe vlastného podnetu súdu alebo na žiadosť súdu iného členského štátu musí súhlasiť aspoň jeden z účastníkov.

3. Dieťa má osobitnú väzbu k členskému štátu podľa odseku 1, ak tento členský štát:

a) sa stal miestom obvyklého pobytu dieťaťa potom, ako sa na súde, ktorý je uvedený v odseku 1, začalo konanie; alebo

b) je miestom pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, alebo

c) je štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa, alebo

d) je miestom obvyklého pobytu nositeľa rodičovských práv a povinností; alebo

e) je miestom, kde sa nachádza majetok dieťaťa, a vec sa týka opatrení na ochranu dieťaťa vo vzťahu ku správe, udržiavaniu alebo nakladaniu s týmto majetkom.

4. Súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, určí lehotu, v ktorej sa na súde tohto iného členského štátu musí začať konanie podľa odseku 1.

Ak sa v tejto lehote na súdoch konanie nezačalo, súd, na ktorom už konanie začalo, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

5. Súdny tohto iného členského štátu môžu, ak je to s ohľadom na špecifické okolnosti prípadu v najlepšom záujme dieťaťa, prijať právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b). V tomto prípade súd, ktorý začal konanie ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc. Inak súd, ktorý začal konanie ako prvý, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

6. Na účely tohto článku súdy spolupracujú buď priamo alebo prostredníctvom ústredných orgánov určených podľa článku 53.“

- 8 V oddiele 3 nazvanom „Spoločné ustanovenie“ kapitoly II nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Súdna právomoc“ článok 16 tohto nariadenia pod názvom „Začatie konania na súde“ stanovuje:

„1. Konanie na súde sa považuje za začaté:

- a) momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde, za predpokladu, že navrhovateľ neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie písomnosti odporcovi;

alebo

- b) ak sa pred jej podaním na súd musí písomnosť doručiť, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že žalobca neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

- 9 V oddiele 1 nazvanom „Uznávanie“ kapitoly III nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Uznávanie a výkon“ článok 21 ods. 1 tohto nariadenia nazvaný „Uznanie rozsudku“ stanovuje:

„Rozsudok vydaný v členskom štáte sa uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania.“

- 10 V rovnakom oddiele 1 článok 26 uvedeného nariadenia nazvaný „Zákaz preskúmania vo veci samej“ stanovuje:

„Za žiadnych okolností sa nesmie rozsudok preskúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.“

- 11 V oddiele 4 tejto kapitoly III s názvom „Vykonateľnosť niektorých rozsudkov týkajúcich sa práva styku a niektorých rozsudkov, ktoré požadujú návrat dieťaťa“, článok 41 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje:

„Právo styku uvedené v článku 40 ods. 1 písm. a), priznané vykonateľným rozsudkom vydaným v členskom štáte, sa uznáva a je vykonateľné v inom členskom štáte bez potreby vyhlásenia za vykonateľné a bez možnosti namietiť proti jeho uznaniu, ak bol rozsudok osvedčený v členskom štát[e] pôvodu podľa odseku 2.

Aj keď vnútroštátne právo neumožňuje, aby rozsudok priznávajúci právo styku bol vykonateľný bez ďalšieho konania, súd pôvodu môže vyhlásiť rozsudok za vykonateľný bez ohľadu na prípadné odvolanie.“

- 12 Pokiaľ ide o „Vykonanie“, v oddiele 6 uvedenej kapitoly III s názvom „Iné ustanovenia“ článok 47 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje:

„Akýkoľvek rozsudok vynesенý súdom iného členského štátu a vyhlásený za vykonateľný podľa oddielu 2 alebo osvedčený v súlade s článkom 41 ods. 1 alebo článkom 42 ods. 1 sa vykoná v členskom štáte výkonu za rovnakých podmienok, ako keby bol vynesенý v tomto členskom štáte.

Najmä rozsudok, ktorý bol osvedčený v súlade s článkom 41 ods. 1 alebo článkom 42 ods. 1 nemožno vykonať, ak je nezlučiteľný s neskorším vykonateľným rozsudkom.“

Právo Spojeného kráľovstva

- 13 Podľa vnútroštátneho súdu článok 8 zákona o ochrane detí z roku 1989 (Children Act 1989) oprávňuje súdy Anglicka a Walesu rozhodnúť o pobyte („residence order“) a styku („contact order“), zakázať niektoré úkony („prohibited steps order“) a rozhodnúť o osobitných otázkach („specific issue order“), pričom tieto rozhodnutia môžu zahŕňať rozhodnutia o vrátení dieťaťa do príslušného obvodu, o mieste, kde sa má vzdelávať, alebo o tom, či má alebo nemá podstúpiť liečbu.
- 14 Podľa článku 2 ods. 1 písm. a) zákona o rodine z roku 1986 (Family Law Act 1986):

„Súd v Anglicku alebo Walese vydá rozhodnutie podľa článku 1 ods. 1 písm. a) týkajúce sa dieťaťa, len ak:

a) má právomoc v zmysle [nariadenia č. 2201/2003]...“.

- 15 Podľa vnútroštátneho súdu v zmysle tohto ustanovenia rozhodnutím vydaným podľa článku 1 ods. 1 písm. a) je rozhodnutie vydané súdom v Anglicku a Walese podľa článku 8 zákona o ochrane detí z roku 1989.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že otec, ktorý je španielskym štátnym príslušníkom, a matka, ktorá je štátnou príslušníčkou Spojeného kráľovstva (spolu ďalej len „rodičia“), mali v okamihu narodenia S. 27. mája 2005 bydlisko už niekoľko rokov v Španielsku a že S. tam vyrastal až do 6. februára 2010.
- 17 Od novembra 2009 rodičia žili oddelene a v uvedený deň sa matka so S. presťahovala do Spojeného kráľovstva. Po tomto presťahovaní sa rodičia neúspešne pokúšali dohodnúť na rozdelení svojich práv k S., čo viedlo k niekoľkým súdnym sporom v Španielsku aj Spojenom kráľovstve.
- 18 Dňa 21. júla 2010 rodičia dospeli k dohode (ďalej len „dohoda z 21. júla 2010“) o osobnej starostlivosti, ktorá bola priznaná matke, a práve styku, ktoré bolo priznané otcovi. Rodičia podpísali túto dohodu v prítomnosti súdneho úradníka Juzgado de Primera Instancia de Torrox (prvostupňový súd v Torroxe, Španielsko). Dohoda z 21. júla 2010 bola predložená na schválenie tomuto súdu, ktorý 20. októbra 2010 vydal rozhodnutie potvrdzujúce jej ustanovenia (ďalej len „rozhodnutie z 20. októbra 2010“).
- 19 Dňa 17. decembra 2010 matka podala žalobu na základe článku 8 Children Act 1989 na Principal Registry of the High Court of Justice (England & Wales), Family Division [hlavná kancelária vyššieho súdu (Anglicko a Wales), rodinnoprávne oddelenie]. Domáhala sa vydania rozhodnutia o pobyte

(„residence order“), zmeny ustanovení o práve styku uvedených v dohode z 21. júla 2010 a rozhodnutia z 20. októbra 2010 („contact order“), ako aj rozhodnutia o osobitnej otázke („specific issue order“). Domáhala sa najmä obmedzenia práva styku, ktoré otcovi priznávala táto dohoda.

- 20 Dňa 31. januára 2011 otec podal na rovnaký súd žalobu o výkon rozhodnutia z 20. októbra 2010 v zmysle článkov 41 a 47 nariadenia č. 2201/2003.
- 21 Na pojednávaní 16. decembra 2011, ktoré sa uskutočnilo pred High Court, matka uznala, že vzhľadom na dohodu z 21. júla 2010 a rozhodnutie z 20. októbra 2010 súhlasila so súdnou právomocou Juzgado de Primera Instancia de Torrox, a to v zmysle článku 12 ods. 3 tohto nariadenia. Vyhlásila teda, že nenamieta proti výkonu rozhodnutia z 20. októbra 2010, ktoré bolo riadne vykonané v súlade ustanoveniami dohody z 21. júla 2010. Predovšetkým boli spresnené podrobnosti o práve styku otca až do 6. januára 2013.
- 22 Dňa 20. decembra 2011 sa matka obrátila na Juzgado de Primera Instancia de Torrox s návrhom na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003 na prenos dohodnutej súdnej právomoci na súdy Anglicka a Walesu. Dňa 29. februára 2012 Juzgado de Primera Instancia de Torrox vydal uznesenie o návrhu matky (ďalej len „uznesenie z 29. februára 2012“), v ktorom uviedol, že „vzhľadom na to, že [rozhodnutie z 20. októbra 2010] vydané vo veci nadobudlo právoplatnosť, vec [bola] uzavretá a pred súdom neprebíh[a] medzi účastníkmi nijaké iné konanie v rodinných veciach, neexist[uje] nijaký dôvod na konštatovanie nedostatku právomoci, ako bolo uvedené v návrhu na začatie konania“.
- 23 Dňa 30. júna 2012 matka znovu predložila vec High Court a domáhala sa, aby vyhlásil, že súdy Anglicka a Walesu odteraz majú právomoc v súvislosti s rodičovskými právami a povinnosťami vo vzťahu k S. z dôvodu, že má obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve v zmysle článku 8 nariadenia č. 2201/2003. Rozhodnutím z 25. marca 2013 High Court vyhlásil, že má právomoc konať vo veci.
- 24 Dňa 21. mája 2013 vnútroštátny súd povolil otcovi podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu High Court z 25. marca 2013.
- 25 High Court sa v očakávaní ďalšieho vývoja po podanom odvolaní domnieva, že nemôže nariadiť nové podrobné usporiadanie práva styku, o ktorom sa rodičia sporia. Keďže High Court má pochybnosti o tom, či má právomoc konať vo veci samej alebo len pokiaľ ide o výkon dohody z 21. júla 2010 a rozhodnutia z 20. októbra 2010, neprijal nijaké rozhodnutie vo vzťahu k obdobiu po 6. januári 2013.
- 26 Otec v rámci svojho odvolania v podstate tvrdí, že High Court sa vo svojom rozhodnutí z 25. marca 2013 dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že vyhlásil, že súdy Anglicka a Walesu majú právomoc konať vo veci samej. Podľa neho účinky dohody o súdnej právomoci v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 pretrvávajú aj po skončení dotknutého konania a dohoda tak zakladá právomoc v súvislosti so začatím akéhokoľvek neskoršieho konania, ktoré sa môže ukázať ako nevyhnutné na rozhodnutie otázok rodičovských práv a povinností vo vzťahu k S. Otec tiež spresňuje, že takáto právomoc, ktorú má súd naďalej, môže byť prenesená na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003 mimo prebiehajúceho konania.
- 27 Matka tvrdí, že dohoda o právomoci súdov členského štátu v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 vyvoláva účinky do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vyhláseného v rámci tohto konania a že tieto účinky nepretrvávajú nad rámec tohto vyhlásenia. Navyše sa domnieva, že článok 15 nariadenia č. 2201/2003 sa uplatňuje iba na osobitné konania prebiehajúce pred súdom členského štátu, a nie na právomoc tohto súdu vo všeobecnosti, v dôsledku čoho v prípade, ak neprebíha konanie, prenos na základe tohto ustanovenia nie je na mieste.
- 28 Vnútroštátny súd spresňuje, že Juzgado de Primera Instancia de Torrox uznesením zo 4. júla 2013 rozhodol, že neplnenie dohody z 21. júla 2010 matkou sa potrestá pokutou vo výške 16 000 eur, a uviedol možnosť umiestniť S. do osobnej starostlivosti otca.

29 Za týchto okolností Court of Appeal (England & Wales) (Civil division) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Ak bola v súvislosti s rodičovskými právami a povinnosťami uzavretá dohoda o právomoci súdu členského štátu podľa článku 12 ods. 3 [nariadenia č. 2201/2003], trvá táto dohoda len dovtedy, kým sa rozsudok v tomto konaní nestane právoplatným, alebo jej účinky trvajú aj po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku?
2. Umožňuje článok 15 [nariadenia č. 2201/2003] súdom členského štátu postúpiť právomoc za okolností, keď sa momentálne nevedie nijaké konanie týkajúce sa dieťaťa?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či právomoc vo veci rodičovských práv a povinností dohodnutá v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 v prospech súdu členského štátu, pred ktorým bolo na základe spoločnej dohody nositeľov rodičovských práv a povinností začaté konanie, zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia vyhláseného v rámci tohto konania, alebo či táto právomoc ostáva zachovaná aj po vyhlásení takéhoto rozhodnutia.

O relevantnosti a prípustnosti prvej otázky

- 31 Najskôr treba odmietnuť tvrdenia, ktoré predložila tak Európska komisia, ako aj španielska vláda, a ktoré mali spochybníť relevantnosť, ako aj prípustnosť prvej otázky. Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach uviedla, že vzhľadom na to, že z uznesenia z 29. februára 2012 vyplýva, že Juzgado de Primera Instancia de Torrox vyhlásil, že nemá právomoc konať podľa článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, vnútroštátny súd mal uznať toto rozhodnutie na základe článku 21 rovnakého nariadenia.
- 32 Španielska vláda sa domnieva, že vec sama sa týka otázky uznania a výkonu rozhodnutia z 20. októbra 2010, ako aj zákazu meniť ho vo veci samej v zmysle článkov 21, 26, 41 a 47 nariadenia č. 2201/2003, keďže návrh matky na zmenu dohody z 21. júla 2010 a tohto rozhodnutia bol podaný skôr ako dva mesiace po vydaní uvedeného rozhodnutia.
- 33 Avšak na jednej strane, ako na pojednávaní uviedla španielska vláda i rodičia a ako v podstate uznala Komisia, nič neumožňuje vyvodenie záveru, že uznesenie z 29. februára 2012 obsahuje obyčajné rozhodnutie o právomoci španielskeho súdu vo veci samej, ktoré by malo byť uznané vnútroštátnym súdom na základe článku 21 nariadenia č. 2201/2003.
- 34 Na druhej strane, ako na pojednávaní uviedla matka a Komisia, treba uviesť, že vec sama a prvá otázka sa na rozdiel od toho, čo tvrdí španielska vláda, netýkajú otázky uznania a výkonu rozhodnutia z 20. októbra 2010, ani zákazu meniť ho vo veci samej v zmysle článkov 21, 26, 41 a 47 nariadenia č. 2201/2003, ale otázky, či vnútroštátny súd má alebo nemá právomoc vo veci rodičovských práv a povinností na základe článku 8 ods. 1 tohto nariadenia.
- 35 Predovšetkým treba spresniť, že akúkoľvek otázku týkajúcu sa dôvodnosti návrhu matky, alebo jeho prípadnej zneužívajúcej povahy, podaného pred súdmi Anglicka a Walesu skôr ako dva mesiace po vydaní rozhodnutia z 20. októbra 2010 a domáhajúceho sa zmeny ustanovení dohody z 21. júla 2010 a v dôsledku toho nahradenia uvedeného rozhodnutia musí posudzovať podľa článkov 8 až 15 nariadenia č. 2201/2003 súd, ktorý má právomoc vo veci rodičovských práv a povinností.

36 Navyše vzhľadom na to, že v prejednávanej veci je nesporné, že ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku nebolo vydané nijaké neskoršie súdne rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach, pokiaľ ide o S., a že v dôsledku toho rozhodnutie z 20. októbra 2010 nebolo zmenené ani nahradené, treba konštatovať, že k rovnakému dňu je toto rozhodnutie naďalej plne vykonateľné.

O veci samej

37 Pokiaľ ide o výklad článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, treba pripomenúť, že pri výklade ustanovenia práva Únie treba zohľadniť nielen jeho znenie a cieľ, ale tiež jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok Van Buggenhout a Van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, bod 26 a citovaná judikatúra).

38 V tejto súvislosti treba uviesť, že právomoc súdu sa podľa článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 aj podľa článku 12 ods. 3 tohto nariadenia musí určiť „v čase začatia konania“. V tejto súvislosti článok 16 uvedeného nariadenia spresňuje, že konanie sa v zásade považuje za začaté „momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, ...na súde“.

39 Okrem toho, v súvislosti s dohodou o právomoci článok 12 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 tiež vyžaduje, aby v čase začatia konania všetci účastníci konania výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom prijali právomoc súdov iného členského štátu, než je členský štát obvyklého pobytu dieťaťa.

40 Zo znenia článku 8 ods. 1 a článku 12 ods. 3 tohto nariadenia teda vyplýva, že právomoc súdu vo veci rodičovských práv a povinností sa musí v každom jednotlivom prípade overiť a určiť v okamihu, keď je začaté konanie na súde, čo znamená, že nepretrváva nad rámec prebiehajúceho konania.

41 Pokiaľ ide o kontext, ktorého súčasťou sú článok 8 ods. 1 a článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, odôvodnenie 12 tohto nariadenia spresňuje, že právomoc by mal mať v prvom rade súd členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa. V súlade s týmto odôvodnením článok 8 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že všeobecná právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností sa určuje podľa tohto pobytu.

42 Podľa tohto odôvodnenia 12 a článku 8 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 je právomoc iná než táto všeobecná právomoc prípustná len v niektorých prípadoch zmeny bydliska dieťaťa stanovených najmä v článku 9 tohto nariadenia, alebo v dôsledku dohody uzavretej medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností uvedenej v článku 12 ods. 3 uvedeného nariadenia.

43 Okrem toho, z článku 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že v prípade zmeny obvyklého pobytu dieťaťa si súdy členského štátu predchádzajúceho obvyklého pobytu zachovávajú svoju právomoc, len pokiaľ ide o zmenu rozhodnutia vydaného týmito súdmi pred presťahovaním sa a v každom prípade táto právomoc nepretrváva nad rámec trojmesačného obdobia.

44 Pokiaľ ide o ciele sledované nariadením č. 2201/2003, treba uviesť, že odôvodnenie 12 tohto nariadenia uvádza, že pravidlá určenia súdnej právomoci zavedené týmto nariadením vo veciach rodičovských práv a povinností sú poňaté tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti, a že jedna z podmienok uvedených v článku 12 ods. 3 písm. b) uvedeného nariadenia ukladá, aby akákoľvek dohoda o právomoci podľa tohto ustanovenia bola v súlade s týmto záujmom.

45 Z toho vyplýva, že právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností sa musí určiť predovšetkým tak, aby to zodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa.

- 46 Ako však správne poznamenali matka, vláda Spojeného kráľovstva aj Komisia, hoci dohoda o súdnej právomoci prijatá nositeľmi rodičovských práv a povinností maloletého dieťaťa v súvislosti s osobitným konaním sa môže považovať za dohodu v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, nemalo by sa pripustiť, že takáto dohodnutá právomoc v každom prípade zostáva v súlade s najlepším záujmom tohto dieťaťa aj po skončení konania, pre ktoré bola dohodnutá, a počas celého detstva dotknutej osoby.
- 47 Preto treba dospieť k záveru, že ak bolo na súde začaté konanie podľa článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, najlepší záujem dieťaťa možno zachovať iba tak, že v každom jednotlivom prípade sa preskúma otázka, či dohoda o zamýšľanej právomoci je v súlade s týmto najlepším záujmom.
- 48 Navyše vzhľadom na to, že uvedený článok 12 ods. 3 umožňuje nositeľom rodičovských práv a povinností obrátiť sa na základe spoločnej dohody a za určitých ďalších podmienok na súd vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, na posúdenie ktorých v zásade nemá právomoc, nemalo by sa predpokladať, že takáto dohoda pretrváva vo všetkých prípadoch nad rámec trvania začatého konania, a to aj pokiaľ ide o ostatné veci, ktoré môžu byť nastolené neskôr.
- 49 V dôsledku toho treba dospieť k záveru, že dohoda o súdnej právomoci na základe článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 platí, len pokiaľ ide o osobitné konanie, ktoré bolo začaté na súde, ktorého právomoc bola dohodnutá, a že táto právomoc zaniká v prospech súdu, ktorý má všeobecnú právomoc na základe článku 8 ods. 1 tohto nariadenia, v okamihu právoplatného skončenia konania, ktorého sa týkala dohoda o právomoci.
- 50 Vzhľadom na všetky úvahy uvedené vyššie treba na prvú prejudiciálnu otázku odpovedať tak, že právomoc vo veci rodičovských práv a povinností dohodnutá v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 v prospech súdu členského štátu, pred ktorým bolo na základe spoločnej dohody nositeľov rodičovských práv a povinností začaté konanie, zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia vyhláseného v rámci tohto konania.

O druhej otázke

- 51 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú Súdny dvorom na prvú otázku netreba odpovedať na druhú otázku, ktorá bola položená za predpokladu, ak by právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností dohodnutá podľa článku 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 pretrvávala aj po právoplatnom skončení konania, ktorého sa týkala táto dohodnutá právomoc.

O trovách

- 52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Právomoc vo veci rodičovských práv a povinností dohodnutá v zmysle článku 12 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, v prospech súdu členského štátu, pred ktorým bolo na základe spoločnej dohody nositeľov rodičovských práv a povinností začaté konanie, zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia vyhláseného v rámci tohto konania.

Podpisy